

BŐSZ ATTILA

*Pechán János, a zeneszerző mérnök**

Pechán János életét nem lehet bemutatni zeneszerzői működése nélkül, tulajdonképpen fontosabb is volt ez számára, mint a kenyérkeresetként űzött, bár láthatóan általa is tisztelt mérnöki szakma, ezért talán helyesebb volna „mérnök zeneszerzőként” hivatkozni rá, mint fordítva. Jelen tanulmány is figyelembe vette ezt, valamint azt a tényt, hogy a forrásadottságok szintén az életpálya e része felé terelik a kutatót. Pechán karrierje egy szorgalmas, de nem kimagaslóan tehetséges tisztviselő hivatali működését mutatja, pályája töretlenül ívelt felfelé a felmérési díjnoktól a műszaki tanácsosi pozícióig. Ami életét érdekessé teheti számunkra, az a reáltudományokhoz, a hivatali, mérnöki munkához szükséges világlátástól eltérő lelkület, ami által tehetséges zenésszé és a korszakban elismert komponistává lett.¹

Pechán János Pancsován született 1860. január 21-én Pechán (Pechan) Antal és Kolb (Kolp) Anna legkisebb gyermekeként. Felmenői minden jel szerint német betelepülők voltak, és iparos szakmákkal foglalkoztak, mint apai nagyapja, aki cipésmester volt, vagy apja, aki kőműves, majd kötélgyártó lett. Anyjának ez volt a második házassága, az elsőből három gyermeke született, a másodikból hat, így Pechán Jánost nyolc nagyobb gyermeke után

hozta a világra 44 éves korában.² A család szerény körülmények között élt, mégis tehetséges polgárokat adott a monarchiának, mivel a gyermekekből tanár, mérnök, iskolaigazgató vagy éppen zeneszerző lett.³ A családban korábban nem fordult elő olyan személy, aki zenei pályára lépett volna.

Pancsovát a nemzetiségek együttélése jellemezte, az elemi iskola nyelve a német volt, és Pechán még a reáliskola első három osztályát is így végezte, csak negyedikes korától lett az iskola nyelve a magyar. Németül és magyarul tökéletesen beszélt, de tudott szerbül, horvátul és franciául is. A forrásokból arra lehet következtetni, hogy a német volt az anyanyelve, kottáit, dalait legtöbbször így írta.⁴ A nyelvészet és az irodalom mindig érdekelte, műkedvelőként haláláig foglalkozott ezekkel a tudományokkal is. De általában lenyűgözte a művészet, az iskolában amatőr színjátszó kört alapított „Dilettanten Theater” néven, amely saját házukban tartotta előadásait.⁵

Mégis leginkább a zene vonzotta, római katolikus vallásúként 11 éves korától tagja lett a templomi énekkarnak, ahová Funke József zongoraművész és zeneszerző vette fel. Zenét szeretett volna tanulni, de családja anyagi körülményei ezt nem tették lehetővé, így auto-

* A tanulmányhoz szükséges kutatás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával az NKFI Alapból (K 132723) valósult meg.

1 Magyar Nemzeti Levéltár (= MNL) Baranya Vármegyei Levéltára (= BaVL), X.56.b. Pécsi Dalárda általános iratai. Pechán Jánosra vonatkozó iratok (= Pechán), illetve MNL BaVL, X.56.c. Pécsi Dalárda kottatára (= Kottatár). Tanulmányom forrásbázisát Pécs város egyik legnagyobb hatású, országosan is elismert egyesületének, a Pécsi Dalárdának (1861–1949) ránk maradt, levéltárunkban található iratai adták. Itt olvasható egy kézirat, amely Pechán Jánost mutatja be ismeretlen szerző tollából, aki azonban vagy személyesen ismerte őt, vagy a család által közölt adatok alapján dolgozhatott, feltevésem szerint a művész-mérnök halála után, az 1930-as években. Az iratok közt van egy kötet is, amely valószínűleg a szerző tulajdona lehetett, és a művein kívül rá vonatkozó újságkivágatokat tartalmaz. Úgy vélem, hogy halála után a családja ajándékozhatta a dalárdának, így őrződött meg és került a levéltárba. A dalárda kottatára őrzi továbbá Pechán műveinek egy részét, 8 kottát.

2 MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

3 Pechán Antal a petrinjai tanítóképző igazgatójaként a tanügy terén végzett kiemelkedő munkája jutalmául 1894-ben az uralkodótól megkapta a koronás arany érdemkeresztet. *Budapesti Közlöny*, 28. (1894) 282:1. (dec. 7.).

4 MNL BaVL, X.56.b. Pechán.; MNL BaVL, X.56.c. Kottatár.

5 Uo.

didakta módon sajátította el a hegedülés művészetét, miután a zene alapjait az énekarban megtanulta. Tehetsége abban is megmutatkozott, hogy mindössze 14 évesen ő lett a reáliskola vegyes karának karmestere. Ekkor már próbálgatta a zeneszerzést is, több darabját az iskolai kórus énekelte. A hegedülésben olyan szintre jutott, hogy már órákat adott és továbbképezte magát. Első komolyabb művét 16 évesen szerezte, *Die Welt Gottes* volt a címe, ezt jelölte meg Op. 1-ként.⁶

Mivel ez a mű nagy sikert aratott, a szerző úgy döntött, hogy beküldi egy bécsi zenei lapnak, a *Deutsche Kunst und Musikzeitung*nak, amely le is közölte 1878. december 29-i számában. Később számos alkalommal kiadták a műveit Németországban és a Monarchiában, aminek köszönhetően a 20. század első évtizedére – amikor Pécsre kerül, a 11. felmérési felügyelőséghez – immár nemzetközileg elismert zeneszerző lett.⁷

1879-ben fejezte be tanulmányait a pancsovai főreáliskolában. Nem volt jó tanuló, meg kellett ismételnie a 8. osztályt, mert megbukott a bölcsészettől – későbbi pályáját tekintve legalábbis érdekes módon – mennyiségtanból és a mértani rajzolás és ábrázoló mértan tantárgyakból is.⁸ Az ismétlés sem sikerült túl fényesen, mértani rajzolás és ábrázoló mértanból csak elégségest kapott (négy jeggyel érté-

■ A Morgenthau és a Berggruss férfikarra írt művek kottaborítója (MNL BaVL, X.56.b. Pechán)

keltek, az egyes a kitűnő, a négyes az elégtelen volt).⁹ A reáliskola elvégzése után, a következő tanévben a budapesti Műegyetemen matematikát, fizikát és ábrázoló geometriát hallgatott, erről a tanévről május 26-án kapta meg bizonyítványát.¹⁰ A nyári szünetre hazautazván ismét a zenének szentelte magát. A következő

6 MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

7 Uo.

8 *A Pancsovai m. kir. állami főreáltanoda 1877/1878. évi értesítője.* Pancsova, 1878. 38.

9 *A Pancsovai m. kir. állami főreáltanoda 1878/1879. évi értesítője.* Pancsova, 1879. 40.

10 Pechán János szolgálati és minősítési táblázata. MNL Országos Levéltára (= OL), S 92 Az Országos Földmérési Intézet vegyes iratai (= S 92), No. 25/6. Országos kataszteri felmérés – alkalmazottak törzslapjai, Régi szolgálati és minősítési táblázatok, P, Q, R nevék (= No. 25/6.), fol. 93. Ezekről a forrásokról bővebben lásd: REISZ T. CSABA: A katasztertörténeti prozopográfia forrásai. Törzskönyvi lap, szolgálati és minősítési táblázat. *Catastrum*, 4. (2017) 2:29–48.

tanévre anyagi hiányában nem tudott beiratkozni, és azt is be kellett látnia, hogy pusztán zeneszerzésből nem lehet megélni.

Az, hogy végül a kataszteri munkálatokat végző felmérési felügyelőséghez került, tulajdonképpen a véletlen műve volt. Mielőtt a fővárosból hazahajózott volna Pancsovára, egyik barátjánál egy pályázati kérvényt hagyott, aki azt – Pechán tudta nélkül – elküldte a Pénzügyminiszteriumba. Ezért váratlanul érte a nyár végén kapott hivatalos levél, amely tudatta vele, hogy felvételt nyert, és 1880. szeptember elsejével kinevezik felmérési díjnoknak a nagyváradi székhelyű 8. felmérési felügyelőséghez. 1882 áprilisában felmérési növendék lett, és ezt a dátumot tekinthetjük pályája kezdetének, minthogy e munkakör már a szolgálati ágazat állományában megjelent, 1912-ben ünnepelték munkássága 30 éves jubileumát. 1882 októberéig Cegléden szolgált, ahol szintén több zeneművet szerzett hegedűre, zongorára és férfikarra (*Berggruss, Vor deinem Bild, Am heiligen Abend*).¹¹

Katonai szolgálatát 1882. október 1-jétől egyéves önkéntesként Bécsben töltötte, beosztása élelmezési járulnok volt. Természetesen kihasználta a lehetőséget, hogy Bécsben lehet, és igyekezett minél több időt a zenének szentelni, előadásokat hallgatott, kapcsolatot épített, ekkor ismerkedett meg például a már említett *Deutsche Kunst und Musikzeitung* zenei szerkesztőjével is.¹²

Önkéntesi évének lejártával hosszú idő után újra találkozhatott menyasszonyával, Zsónya Herminával, aki Pancsován a szomszédjuk-

■ Két, feleségének ajánlott zongoradarab kottaborítója (MNL BaVL, X.56.c.3.97. Kottatár)

ban lakott, így gyermekkoruk óta ismerték egymást. Hozzá a zene révén került közelebb, ugyanis az úri leány kitűnően zongorázott, jó kíséretet adva ezzel Pechán hegedűjátékához. A zeneszerző korai műveit neki ajánlotta („*Meiner Braut Fräulein Hermine Zsonya gewidmet*”).¹³

1884 áprilisától véglegesítették állását a hivatalnál kataszteri mérnöksegédként – 500 forint rendes fizetéssel, amihez 300 forint munkaátalány járult – és Kecskemétre helyezték a 6. felmérési felügyelőséghez. Kecskeméti hivatali ideje alatt vette feleségül jegyesét, akit

11 MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

12 Uo.

13 Uo.

■ Az *Özvegyi bú* című kottaborítója (MNL BaVL, X.56.c.3.97. Kottatár)

1885. november 18-án vezetett oltár elé szülővárosában. Két leányuk is született, Aurora és Hulda, ám mindketten meghaltak pár hónapos korukban. Az alföldi városban 1888-ig dolgozott, ez alatt az idő alatt komponálta meg első magyar dalát Kölcsey *Vágy* című költeményének megzenésítésével, ami nyilvánvalóan a gyermek elvesztése miatt keletkezett trauma feldolgozásában segítette („*Megenyhűl majd sebem, / Mely most kínnal temet*”).¹⁴

1888-ban a 7. felmérési felügyelőséghez került, ahol már önállóan működő mérnökse-

gédde lépett elő. Itt, Vácon sem szakadt el a zenétől, komponált, hangversenyeken szerepelt, de az újévet is dallal köszöntötte: „*A helyben lakó kataszteri mérnökök rendeztek egy kedélyes estét az év utolsó napján [...]. Éjjél előtt Pechán János hegedűn, neje zongora kíséréte mellett előadta Pablo de Sarasate: »Spanyol táncok« című művét [...]. A sikerült s egyes helyeken művészileg előadott hegedűjáték zajos tapsokra ragadta a közönséget.*”¹⁵

1890 szeptemberében Barsbén született meg harmadik leányuk, Corona. Hermina a szülés után, még a gyermekágyban fertőzést kapott és nemsokára elhunyt, a kisgyermek pár nap múlva követte őt. *Özvegyi bú* című kompozíciója korán távozott, szeretett feleségének állít emléket.¹⁶ Pechán 1891-ben Nyitrára került, itt komponálta meg *Kitekintek* című művét, amely Jakab Ödön, egykori magyar irodalom tanára versének a megzenésítése.

1893-ban nyelvtudása miatt a Zágrábi Felmérési Vezetőséghez helyezték át még mindig önállóan működő mérnökségként. Talán a zene volt az, ami átsegítette a nehéz éveken, régebbi szerzeményei kiadásával foglalkozott, és munkatársa volt több zenei lapnak is, többek között ezt bizonyítják azok az újságkivágatok, amelyeket beragasztott saját munkásságát összefoglaló könyvébe.¹⁷ 1897. augusztus 15-i lapszámának címlapján életrajzát és fotóját hozza le az *Österreichische Musik- und Theaterzeitung*, majd az év végén a magyar *Zenelap* is.¹⁸ A századforduló táján

¹⁴ MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

¹⁵ Szilveszter este. *Váczi Hírlap*, 3. (1889) 1:2. (jan. 6.).

¹⁶ Pechan János. *Zenelap*, 11. (1897) 29:3. (dec. 25.).

¹⁷ MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

¹⁸ Jean Pechan. *Österreichische Musik- und Theaterzeitung*, 9. (1897) 24:1–2. (aug. 15.); Pechan János. *Zenelap*, 11. (1897) 29:3. (dec. 25.).

■ A Zenelap 1897. karácsonyi számának címlapja

vált igazán ismertté, pályadíjat nyert *Umsonst* című műve, és a külföldi kiadók is előszeretettel adták ki munkáit.

Ismét a zene az, aminek révén megismerkedett második feleségével, Czigliányi Alojziával. Czigliányi Béla pécsi táblabíró, műfordí-

tó szintén nagy zenebarát volt, és nagyon megtetszettek neki a németül írt művek, amelyeket ő fordított magyarra.¹⁹ Czigliányi meginválta Pechánt magához Pécsre, majd szoros barátság alakult ki közöttük.²⁰ A zeneszerző mérnök Pécsre látogatása egyébként eseményszámba ment, a sajtó is foglalkozott vele, a zenei egyesületek képviselői pedig megérkezésekor a pályaudvaron fogadták.²¹ Kialakuló pécsi kötődésére, de általában zenei sikereire szűkebb hazájában is felgyeltek, a *Donau-Temes-Bote* című pancsovai lap számolt be róla, illetve pécsi utazásáról 1898-ban.²²

Pechán így megismerhette Czigliányi Béla leányát, a nála 17 évvel fiatalabb Alojziát, akivel aztán 1899. április 20-án keltek egybe Pécsen, és Pechán haláláig, mintegy 33 évig hű társai voltak egymásnak.²³ A házasságból öt gyermek született, sorrendben Dóra (1900), Alfonz (1902), Anna (1903), Corona (1905) és János (1912), aki azonban néhány hónaposan meghalt tüdőgyulladásban.²⁴ A felnőtt kort megért gyermekek – talán nem véletlenül – kivétel nélkül a bírói és a mérnöki szakmában tevékenykedő családokból találtak maguknak élet-társat: Dóra Szakáts Imre mérnök, Anna dr.

19 „Czigliányi Béla pécsi kir. ítélőtáblai bíró neve, mint műfordító, immár ismeretes nem csupán Magyarországon, hanem a külföldön is. A lipcsei »Neue Musikzeitung«, Maily Koch stuttgarti költőné, Pechan János zeneköltő (Zágráb) sokhelyütt ráterelték a figyelmet Czigliányi hasznos munkálkodására.” Műfordítások mint dalszövegek. *Pécsi Napló* (= PN), 7. (1898) 231:9. (okt. 8.). MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

20 „Pechan János jeles zeneszerző [...] a »Pécsi Zenekedvelők egyesülete« elnökénél, Czigliányi Béla törvényszéki bíró barátjánál volt a múlt napokban mint vendég és ez alkalommal a »Pécsi Dalárda« is meghívta”. *Ujdonságok. Zenelap*, 12. (1898) 15:4. (máj. 25.).

21 A „Pécsi Dalárda” vendége. *PN*, 7. (1898) 102:5 (máj. 4.); Vendég a Pécsi Dalárda próbáján. *Pécsi Figyelő* (= PF), 26. (1898) 102:4. (máj. 5.).

22 „Der Gast der Fünfkirchner Liedertafel.« Die Fünfkirchner Liedertafel hatte heute abends einen namhaften Gast: den Komponisten Jean Pechan, unseren Landsmann, dessen name sowohl in unserem Vaterlande, als auch im Auslande gleich bekannt ist.” MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

23 A sajtó egész hasábot szentelt a házasságkötés hírének, ami nem volt gyakorlat, az ilyen eseményekről pár sorban szoktak megemlékezni. Házasságkötés. *PN*, 8. (1899) 91:3. (ápr. 21.); Égben kötött házasság. *PF*, 27. (1899) 91:3. (ápr. 21.)

24 Anyakönyvi hírek. *Dunántúl* (=DU), 2. (1912) 276:3. (dec. 3.).

Dóry Dénes pécsi törvényszéki bíró, Corona pedig dr. Cziglányi Aladár sásdi járásbíró, másod-unokatestvére felesége lett.²⁵ Az egyetlen fiú, Alfonz Budapesten a tanári pályát választotta, középiskolai tanárként dr. Fenes Ferenc ny. törvényszéki bíró leányát, Fenes Margitot jegyezte el.²⁶

Pechán 1895 augusztusában, még a zágrábi vezetőség kötelékén belül lépett elő mérnökké és ilyen minőségében mutatkozott be a 11. felmérési felügyelősnél is, ahová – vélhetően saját kérésére – 1901 januárjától osztották be. Itt fizetése már jóval magasabb, 2000 korona, majd miután 1904-ben főmérnökké lépett elő, 2600 korona lett, amit 640 korona munkaátalány és lakbértámogatás egészített ki. Pécsen először az Árpád utca 30. számú házba költözött, majd 1905-től családjával a középkori eredetű belvárosban, a Felsőmalom utca 18. alatt rendezkedett be, ahol haláláig élt.²⁷

1905-től a felügyelőség helyettes vezetője lett, 1911-től kataszteri főmérnök.²⁸ 1912-ben ünnepelte hivatali munkássága 30. évfordulóját, aminek tiszteletére kollégái díszes ünnepséget szerveztek.²⁹ Jubiláló alkalmazottját Ruttkai Vilmos felmérési felügyelő dicsérte.

Felettesei mindig jó munkaerőnek tartották, rendkívül precízen és lelkiismeretesen dolgozott, egyedüli kifogás a munkatempójával kapcsolatban merült fel. Berczeli István, a felügyelőség vezetője ezt írja Pechán minősíté-

si lapján: „*túlzott óvatosság folytán igen lassú*”, Ruttkai Vilmos, 1910-től Berczeli utóda pedig így fogalmaz: „*mint helyettes igen jól alkalmazható, igen szorgalmas és megbízható, de lassú*”.³⁰ Berczeli búcsúztató bankettjén egyébként ő mondta a tisztelgő beszédet, megemlítve például az éppen akkor (1910 áprilisában) földközelen elhaladó Halley-üstökös, amelynek ragyogó pályájához és fényes távozásához hasonlította főnöke útját és búcsúját.³¹

Az első világháború alatt a vezetőt, Ruttkait, elszólította a katonai szolgálat, amit mérnökként mint a 19. népfőlkelő gyalogezred erődítési munkálatokért felelős főhadnagya teljesített.³² Pechán János minősítési lapját ekkor Vajna Károly központi felmérési felügyelő vezette tovább Ruttkai hazaérkezéséig. Vajna így ír: „*mint vezető helyettes, jól alkalmazható, teljesen önálló vezetésre kevésbé alkalmas*”.³³

Amíg Ruttkai távol volt, a felügyelőség vezetését, a tényleges ügymenet irányítását Pechán vette át.³⁴ A háború alatt, mint szinte mindenkinek, neki is fokozódtak anyagi gondjai, zongoráját is el kellett adnia „alkalmi vételként” meghirdetve az eredetileg 1800 koronát érő hangszer, amelyet most 700-ért volt kénytelen továbbadni. A város szerb megszállása idején színházi és mozi zenekarokban is játszott, hogy keresetét kiegészítse, nagy családját elláthassa.³⁵

1919-ben műszaki főtanácsossá léptették

25 MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

26 Eljegyzés. *PN*, 38. (1929) 120:7. (máj. 30.).

27 MNL BaVL, IV.1403.a.-I.-1901-1905. Pécs város Központi Választmányának iratai; *Pécs-Baranyai címtár*. Szerk.: KALOTAI LÁSZLÓ. Pécs, 1930. 141.

28 A pécsi mérnökök pályafutásának összefoglalását l.: KISS MÁRTON: A kataszter mint a gavallérélet harmadik stációja. A pécsi kataszteri felmérés személyzeti adataira (1884–1918). *Catastrum*, 8. (2021) 3:21–34.

29 Az ünnepségről a sajtó is megemlékezett. Jubilált hivatalfőnök. *PN*, 21. (1912) 99:2. (ápr. 30.); Pechán János kataszteri főmérnök jubileuma. *Kataszteri Közöny* (= *KK*), 21. (1912) 5:177–179.

30 Berczeli István működéséhez l.: SCHMIDT ANIKÓ: A mérnök mint elbeszélő. Sci-fi és adománygyűjtemény a kataszteri mérnökök tollából. *Catastrum*, 2. (2015) 4:31–38. Pechán János szolgálati és minősítési táblázata. MNL OL, S 92. No. 25/6. fol. 97.

31 A hivatal ünnepségeiről, így erről a bankettéről is, részletesen ír KISS MÁRTON: Ünnepségek és ünnepi szokások a kataszteri szervezetben a 19. és a 20. században. *Catastrum*, 9. (2022) 4:36–42.

32 Hozzánk érkezett adományok. *PN*, 26. (1915) 64:4. (márc. 19.); MNL BaVL, VI.181.b.-1.-2.-4. Pécsi Állami Földmérési Felügyelőség szervezeti iratai (= PÁFF). 1915. évi mutatókönyv. A hivatal iratanyaga teljesen megsemmisült, így csak a megmaradt néhány mutató- és iktatókönyv ad némi bepillantást az ügymenetbe.

33 Pechán János szolgálati és minősítési táblázata. MNL OL, S 92. No. 25/6. fol. 97.

34 MNL BaVL, X.56.b. Pechán. Nyugalomba vonult műszaki főtanácsos ünneplése. *Pécsi Lapok* (= *PL*), 1. (1922) 11:4. (márc. 12.).

35 MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

elő, ilyen minőségében vonult nyugdíjba 1922-ben.³⁶ Mint tíz évvel korábban, 30 éves jubileumán, úgy kollégái ez alkalommal is nagy ünnepségben részesítették. A Pénzügyminisztérium képviselőjében Vucskics Zoltán központi műszaki főtanácsos mondott köszönetet Pechán munkásságáért, zenei működését méltatva pedig Rozmanits Timót, a pécsi kereskedelmi iskola tanára tartott beszédet. Székely Gyula főmérnök szavai is főnöke mély emberi vonásait emelik ki, „*ki akkor is, midőn a háború zivataros napjaiban a távollevő főnököt helyettesítette, a tisztviselőben nem lelketlen gépet, hanem gondolkodó, érző szívvel felruházott lényt látott és akként is bánt a tisztviselőket*”.³⁷

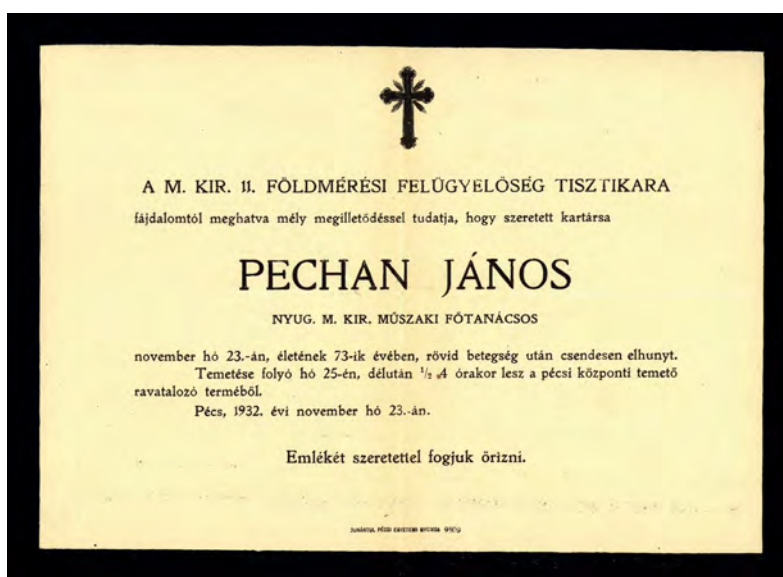
A hivatal nem maradt azonban „Pechán nélkül”, még 1917-ben maga mellé vette lányát, Dórát mint „nő díjnok”-ot.³⁸ 1921-ben közölték vele, hogy megtartják állásában, ezután 1923-ban kezelői szakvizsgát tehetett, és 1925-ben véglegesítették, majd a felügyelőség 1929-ig megmaradt mutatókönyveinek tanúsága szerint adminisztrátorként elindult felfelé a hivatali ranglétrán.³⁹

Pechán János nyugdíjas évei alatt most már összes megmaradt energiáit a zene világára összpontosíthatta. Újra elkezdett komponálni, ekkor szerezte a *Bányászdal*, a *Balatoni himnusz* és a *Letűnt álmok* című műveit.⁴⁰ 1927-ben két újabb hegedűdarabbal jelentkezett, amelyekről a sajtó is beszámolt: „*Hosszabb szünet után új szerzeménnyel lép a nyilvánosság elé Pechan*

János, az ismert pécsi zeneszerző. Most jelent meg Heilbronnban (am Neckar) Schmidt C. F. zeneműkiadónál »Hic Rhodus, hic salta!« cím alatt két hegedűszólója nevének, sz. Czigliányi Lujzának ajánlva [...]. Reméljük, hogy Pechan János most már végleg a művészetnek szenteli kivételes talentumát, és hogy még sokat fogunk róla hallani.”⁴¹

Ez az óhaj azonban nem teljesülhetett, mert bár a zeneszerző mérnök is úgy szeretne volna, ha még soká állhat a zene szolgálatában, a sors másképp akarta. Pechán János rövid betegeskedés (gyomorvérzés) után 1932. november 23-án hunyt el. A pécsi központi temetőben helyezték örök nyugalomra. A helyi sajtó szerint „*Pécs egyik jellegzetes, közkedvelt alakja*” volt.⁴² Saját feljegyzése szerint ezt a szöveget szeretne volna sírkövére íratni (ez végül nem valósult meg, mert a szöveget csak utólag lelték föl): „*A túlvilágon egykoron rátalálunk egymásra – dalaim nyomán!*”

A lapok ugyan közkedvelt, jellegzetes alak-

■ Pechán János gyászjelentése (MNL BaVL, X.56.b. Pechán.)

36 Pechán János szolgálati és minősítési táblázata. MNL OL, S 92. No. 25/6. fol. 94. Ugyanekkor Ruttkai Vilmos is műszaki főtanácsos lett. MNL BaVL, VI.181.b.-1.-2.-5. PÁFF. 1919–1921. évi iktatókönyv.

37 MNL BaVL, VI.181.b.-1.-2.-6. PÁFF. 1917. évi mutatókönyv.

38 Nyugalomba vonult műszaki főtanácsos ünneplése. *PL*, 1. (1922) 11:4. (márc. 12.).

39 MNL BaVL, VI.181.b.-1.-2.-6.–11. PÁFF. 1917., 1923, 1925, 1929. évi mutatókönyvek. MNL BaVL, VI.181.b.-1.-2.-5. PÁFF. 1919–1921. évi iktatókönyv.

40 MNL BaVL, X.56.b. Pechán.

41 Két új hegedűszóló – pécsi zeneszerzőtől. *DU*, 17. (1927) 87:35. (ápr.17.).

42 Pechán János műszaki főtanácsos meghalt. *PN*, 41. (1932) 267:5. (nov. 25.).

ként beszélnek Pechánról, de azt hozzá kell tennünk, hogy ő alapvetően visszavonultan élt, az első világháború kitörésétől kezdve alig vett részt a város zenei életében, zeneszerzéssel sem tudott foglalkozni, a hivatali munka minden energiáját lekötötte. Személyét főnöke, Ruttkai Vilmos megfogalmazása szerint „közmondásossá vált pontosságá”, szerény modora, munkája iránti szeretete, „*simulékony tempe-*

ramentuma”, precíz, de „óvatos” munkavégzés jellemezte.⁴³ Olyan szavak, amelyek egy érzékeny lelkű, álmodozó, kissé introvertált, ám jólelkű, kötelességtudó, a durva világot talán kicsit felülről szemlélni tudó, igazi művészember képét rajzolják ki előttünk, aki ugyanakkor képes volt arra, hogy a dolgokat a helyükön kezelve elválassza a magánéletet a hivatal világától.

■ A Schlaflose Nacht című mű kottájának borítója és első oldala (MNL BaVL, X.56.c.3.97. Kottatár)

43 Jubilált hivatalfőnök. *PN*, 21. (1912) 99:2. (ápr. 30.); Pechán János kataszteri főmérnök jubileuma. *KK*, 21. (1912) 5:177–179.; Pechán János szolgálati és minősítési táblázata. MNL OL, S 92. No. 25/6. fol. 93–97.